

Ga voorzichtig om met mest

Mest bevordert de grasgroei, maar kan ook ziektekiemen zoals Salmonella en Paratbc bevatten. Hoe lang de ziektekiemen overleven in de mest is afhankelijk van het soort mest en de wijze van bemesten, de ziektekiem, het weer en of het gras gemaaid of beweid wordt.

Mest bevat naast nuttige stoffen voor de groei van gewassen allerlei organismen zoals bacteriën en eencelligen. De meesten zijn niet schadelijk of sterven snel af in de omgeving waarin ze terechtkomen. Er zijn echter ook ziektekiemen die daar een uitzondering op vormen. Het gevolg daarvan is dat overal waar die besmette mest terechtkomt, de omgeving kortere of langere tijd besmet raakt. Daar kunnen dieren de infectie oppikken.

Wilt u dat risico beperken? Dan is het goed het volgende te weten:

- welke ziektekiemen die lang kunnen overleven in mest zijn er?
- welke van deze ziektekiemen komen voor op mijn bedrijf en hoe lang overleven die buiten de koe?
- welke van deze ziektekiemen komen voor in de omgeving van mijn bedrijf of op contactbedrijven (i.v.m. insleep)?
- wat gaat er gebeuren met de percelen waarop mest is uitgereden of waarop geweid is?

Overlevingstijd afhankelijk van soort mest

De overlevingstijd van de diverse ziektekiemen in mest verschilt sterk. Dit is onder andere afhankelijk van de resistentie van de kiem en de omstandigheden waarin ze terecht komen. Zo verliezen virussen over het algemeen vrij snel hun besmettelijk vermogen. Bacteriën blijven vaak enkele dagen tot soms vele maanden infectieus en eieren van parasieten kunnen vaak lange tijd besmettelijk blijven tot meer dan een jaar.

De overlevingstijd is ook sterk afhankelijk van hoe de mest bewaard of behandeld wordt en wat de omstandigheden zijn na het uitrijden. Globaal overleven kiemen het langst in vaste, niet gecomposteerde mest. Iets minder lang overleven ze in: opgedroogde mest; drijfmest; vaste, gecomposteerde mest.

Er is nog weinig bekend over de hoeveelheid ziektekiemen in vergiste mest (digestaat) uit een mestvergister. Het lijkt logisch dat het aantal levende ziektekiemen flink zal afneemt na de vergisting, maar of ze in alle gevallen helemaal verdwenen zijn is niet zeker.

Weiden of maaien?

Ook de manier van mestverspreiding en de tijd tussen het aanwenden en beweiden of maaien zijn mede bepalend. In die periode zijn de weersomstandigheden van belang. Ziektekiemen blijven langer besmettelijk bij koele, vochtige en bewolkte omstandigheden, zoals in de herfst.

Paratbc of Salmonella aanwezig?

Bij het uitrijden van mest op grasland, en aansluitend gebruik voor beweiding of graswinning, is het in ieder geval goed te weten of er een paratbc- en salmonella-infectie op het bedrijf aanwezig is.

Is er salmonella op uw bedrijf dan is het beter om niet binnen 60 dagen na het uitrijden van dierlijke mest die percelen te beweiden of te maaien voor het voeren van vers gras. Het is dan beter dit gras in te kuilen of te hooien en pas daarna te gebruiken voor beweiding of vers graswinning.

Paratbc-bacteriën overleven veel langer, tot wel meer dan een jaar, en kunnen ook nog lange tijd overleven in kuilgras. Is er paratbc op uw bedrijf? Laat dan geen

Aangevoerde mest

De risicofactoren van de mest van het eigen bedrijf staan in het artikel beschreven. Maar mest van een ander bedrijf brengt een risico op ziekteinsleep met zich mee. Denk hierbij niet alleen aan de aanvoer van mest, maar bijvoorbeeld ook aan de mest die nog in de tank van de loonwerker zit of mest uit een gemeenschappelijke mestopslag. Problemen hiermee kunt u voorkomen door die mest te gebruiken voor bouw- of maïsland.

kalveren weiden op percelen die met dierlijke mest zijn bemest. En voer ook geen kuilgras van deze percelen aan uw kalveren.

Geen infecties aanwezig? Toch oppassen

Ook bedrijven waar tot nu toe geen salmonella of paratbc is aangetoond kunnen baat hebben bij maatregelen om het risico van infectie via bemesting te beperken. Deze infecties kunnen namelijk bij beperkte omvang onopgemerkt aanwezig zijn, maar mede door overdracht via bemesting sterk toenemen.